N°. 20. 1853.

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT des Maandags-, Woensdags- en Zaturdags-avonds.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

DONDERDAG 9 JUNIJ.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:
JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, nº. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . ƒ 3.00.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . » 3.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
W. J. VAN HAREN NOMAN, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 40, Ned. Cour.

Het Kommando.

Gelijk een troep tooneelspelers, daags voor de opvoering van een nieuw stuk, de generale repetitie houdt, om te zien of alles wel goed in elkander zit, opdat de toeschouwer toch niet al te veel bemerke, dat het eene «komedie» is: zoo houdt de *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* van heden, als regisseur van de ingezetenen der residentie, de algemeene repetitie van hetgeen door die ingezetenen zal moeten afgespeeld worden in «de belangrijke dagen, die de Hofstad te gemoet gaat.»

De gedienstige «*Nieuwsbode*» verlaagt een plegtig oogenblik tot een belagchelijk komediespel, door aan de ingezetenen in de naauwkeurigste bijzonderheden voor te schrijven, wat zij voornamelijk op den 14den hebben te doen.

Het is niet genoeg, dat men de kiezers tusschen den strijd brenge van *overtuiging* en *belang*; het is niet genoeg, dat men daardoor den Koning zelven beleedigt, omdat — gelijk zelfs *de Nederlander* heden erkent — «*dergelijk vertoon van «Koningsgezindheid ook aan den Koning niet aan«genaam kan zijn.*» Men gaat alweder een stap verder. De «*Nieuwsbode*» stelt zich tot ondermeester van de residentie, wier bewoners twee aan twee, onder zijn kommando, op den 14den uit wandelen mogen gaan, mits zij zich behoorlijk gedragen en doen, wat de *ondermeester* zegt. Die te huis blijft, is een verrader des Vaderlands; die niet doet, wat de ondermeester zegt, is een roodrepublikein; die het kommando niet volgt, is een verworpeling!

Vrij Nederland, waartoe zijt gij gekomen? Doorluchtig en geëerbiedigd Huis van Oranje, tot welke walgelijke bedoelingen maken lage en onhandige vleijers misbruik van het plegtige oogenblik, waarop Uw Hoofd zich den volke vertoonen zal!

De *Staats-Courant* heeft het programma bekend gemaakt, volgens hetwelk de Koning op de gebruikelijke wijs de nieuwe zitting der Staten-Generaal zal openen. Ernstig en plegtig, gelijk dit betaamt, is dit Koninklijke programma.

De *Nieuwsbode* geeft het programma van hetgeen de ingezetenen der residentie zullen moeten doen. Het is eene caricatuur, die door het Blaauwboekje niet schandelijker kon worden opgesteld.

Hoort het kommando van den ondermeester der residentie!

De ingezetenen moeten zich bevinden op den weg, *langs welken de Koning zal komen.*

Zij moeten hem begroeten «*met ontblooten hoofde.*»

Als Z. M. den vorstelijken wagen op- en afstijgt, moet *driemaal* geroepen worden: «*Leve de Koning!*»

De ingezetenen mogen zich niet verwijderen, voordat men den Koning zal hebben gedwongen «*zich nog eenmaal van het balcon aan zijne «getrouwe onderdanen te vertoonen.*»

Op dezelfde wijze, «*eenvoudige en ongekunstelde uiting van den volksgeest*,» moet dan de stemming van den 16den Junij haren stempel drukken.

Op den 17den Junij moet een publieke maaltijd worden aangerigt.

De Koning en de Koningin moeten worden uitgenoodigd, om dien volksdisch, «*al ware het dan ook slechts voor eenige weinige oogenblikken,*» met HD. tegenwoordigheid op te luisteren.

Als de Koning en de Koningin dan zullen zijn aangekomen, moet: «*een lied, een toast en op «echt Hollandsche wijze het nationaal gevoel «kunnen worden ontboezemd.*»

Daarna komen de huwelijksfeesten van Prins Hendrik; de *Nieuwsbode* zal later daaromtrent zijn dagorder uitvaardigen.

Door den val van het Ministerie Thorbecke — zegt de *Nieuwsbode* — is een despotiek liberalisme gevallen. Thans is men vrij.

Ja vrij, naar het schijnt, om den Koning te gemoet te gaan; vrij om hem te begroeten met ontblooten hoofde; vrij om *driemaal* «Leve de Koning» te roepen; vrij om den Koning te dwingen, dat hij op het balcon verschijne; vrij om te gaan stemmen in den zin van het Ministerie, op straffe van exemplair getuchtigd te worden; vrij om te gaan aanzitten aan een publieken maaltijd; vrij om een liedje «op echt Hollandsche wijs» uit te gillen.

Wij verwachten eerdaags het kommando te vernemen van den *Nieuwsbode*, dat de ingezetenen, op straffe eener ligchamelijke kastijding, de *vrijheid* hebben, om, even als in Lombardije, voor elken *politie-agent* den hoed af te nemen. Dan krijgt de *Nieuwsbode* ook een deel in het eerbetoon.

Mr. Dirk Donker Curtius metamorphoseerde eenmaal door zijne beruchte circulaire de geheele Natie in politie-agenten; de *Nieuwsbode* kommandeert thans aan de «*kiezers,*» dat is aan het meest verlichte en meest beschaafde deel van de bevolking der Residentie, een manoeuvre de bataille van «*eenvoudige en ongekunstelde uiting van den volks«geest*» uit te voeren!!

Wij maken aan de bewoners van het vorstelijk 's Gravenhage ons hartelijk compliment over de mate van achting, die het half-officieel orgaan «*de Nieuwsbode*» hun toedraagt.

Wij verwachten dat zij, als gehoorzame kinderen, op den 14den Junij, met den ondermeester zullen uit wandelen gaan en doen, wat hun nu duidelijk genoeg is voorgeschreven.

Of zal krachtig, en overeenkomstig de waardigheid van onzen landaard, worden opgekomen tegen een kommando, uitgevaardigd in een halfofficieel orgaan, dat Nederland voor het oog van Europa schandvlekt?

Ja, ondanks de verklaring, door de *Nieuwsbode* afgelegd, dat hij is een vrij en onafhankelijk blad, dat niet ten dienste staat van eenig af- of opgetreden staatsman, — blijven wij dat blad als *semi-officieel* beschouwen, zoo lang het ministerie zelf niet verklaart, dat het elke gemeenschap met «*de Nieuwsbode*» repudieert.

Het 's Gravenhaagsche politie-blad is op zijne eigene verklaring niet te vertrouwen. Men kent zijne antecedenten, vóór en na 1848. Zijne laatste Nos. hebben overvloedig de bewijzen gegeven, dat het, op nieuw, zijne berigten uit de ministeriën put.

Schijnheiligheid en logen — die kenmerken der ministeriële pers — zijn bovendien zijne trouwe bondgenooten. Zoo wil het heden doen diets maken, dat zijn berucht artikel over de straf, die de residentie treffen zou, bijaldien de heer van Zuylen werd gekozen, slechts *eene advertentie was.* Maar ook het mouchard-berigt van eene bijeenkomst, die bij den heer Thorbecke zou hebben plaats gehad was eene *advertentie;* en evenwel rectificeerde de *redactie* van den *Nieuwsbode*, *onder hare eigen berigten*, twee dagen later *den inhoud dezer quasi-advertentie!!*

Het ministerie zelf behoort dus in de *Staats-Courant* te verklaren, — de regeringen in andere landen doen het menigmaal —, dat het in niet de minste betrekking staat tot «*de Nieuwsbode.*»

Dat is het verschuldigd aan zijne eigene waardigheid, aan de achting die het aan het Nederlandsche volk behoort toe te dragen.

Na de hoon, hun heden aangedaan, mogen de «*kiezers*» van 's Gravenhage — verlichte, denkende, beschaafde mannen — dit dringend eischen.

Na zoodanige verklaring zal *de Nieuwsbode* voor de Nederlandsche drukpers, die hare roeping waardeert, en voor den burger, die zijn vaderland acht, ophouden te bestaan.

Het politie-blad zal dan worden gelijk aan het welbekende dier, dat zijne eigene uitwerpselen weêr verteert.

Nederlanderachtigheden en Groenlanisme.

De Nederlander gaat voort met steeds opgaven te doen van de adressen, welke aan Z. M. den Koning worden toegezonden, *tegen de* HERSTELLING *der bisschoppelijke hierarchie.*

Wat zal de regering aan die adressanten antwoorden? De semi-officiële bladen vermanen intusschen tot geduld en vertrouwen.

«Wacht op onze daden».

Verrassend voorzeker, na hetgeen hierover vroeger door de oppositie, die thans aan het roer is, gezegd werd.

De adressanten wachten inmiddels reeds zes weken, en . . . . *hoorden niets*,
zagen *de bisschoppen komen*,
openbaar hun *gang gaan*, en afkondigingen doen,
zelfs den *Aartsbisschop* VAN *Utrecht*,
en vernamen, dat het bevel aan onzen gezant te Rome, om van daar te vertrekken was *ingetrokken*;
echter *niet* uit de *Staats-Courant*, die *zweeg.*

De adressen zijn *voortdurend* bewijzen van den aard en de *strekking* der *volksbeweging*, die het tegenwoordig ministerie op het kussen heeft gestuurd.

Zal het volk voldaan zijn, zoo het bespeurt dat zijne opgewektheid *tegen* de bisschoppen alleen *gestrekt* heeft *voor* de heeren van Hall en Donker Curtius, en «de veerkracht der natie in protestantschen zin zich oplost in «*herstelde hierarchie*» onder een Amsterdamsch ministerie?

Uit hetzelfde nummer (7 Junij) van den *Nederlander* verneemt men, dat adressen *tegen de hierarchie* nog gezonden zijn uit de gemeenten Hilvarenbeek en Raamsdonk, met 54 onderteekeningen.

Na Nog?

Zes weken na de groote omwenteling, schijnt het

niet onbelangrijk, die stukken in hun geheel te kunnen lezen [illegible]en.

Vooral ook wat de dagteekening betreft.

Dezelfde Nederlander leest [illegible] in de Nieuwe Drentsche Courant:

„De beginselen der Heeren-anti-revolutionnairen (hoe men ook dikwijls over het onbegrijpelijke daarvan uitweidt, en onkunde daarmede voorwendt), zijn genoegzaam bekend voor een iegelijk, die ter goeder trouw naar die wetenschap gestreefd heeft, en *met aandacht* hunne werken, vlugschriften, tijdschriften en dagbladen, die er talrijk genoeg zijn, heeft gelezen."

Dan volgt er:

„Aldus is het echter niet gelegen met ons tegenwoordige Ministerie."

Met ons ook niet.

Het bevreemdt ons echter niet, dat de *edele* redacteur der Nieuwe Drentsche Courant het Groenianisme *thans* niet moeijelijk vindt aan te leeren.

Wij zijn nog niet zóó met den tijd meêgegaan.

Ten voorbeeld: de leer der Souvereiniteit.

De Heer Groen spreekt van „*de Souvereiniteit van het Huis van Oranje.*"

De Nederlander (v. 21 Mei) gewaagt van de „*Souvereiniteit der kroon.*"

„*Kroon*" zegt de Heer Groen „*beteekent Souvereiniteit*" (1)

Dus *kroon* gelijk *Souvereiniteit*;

Souvereiniteit der kroon gelijk *Souvereiniteit der Souvereiniteit;*

of *Souvereiniteit van het huis van Oranje*, gelijk *Kroon van het Huis van Oranje.*

De Grondwet spreekt van de „*Kroon der Nederlanden.*"

En toch die Souvereiniteits-leer, welke zoo duidelijk schijnt, als men *vlugschriften* en *dagbladen* der anti-revolutionnairen, toch vooral „met aandacht" leest, is de „*eigenaardigheid van het beginsel* der gewijzigde Grondwet, met welker *behoud*, de Groenianen hare naleving en ontwikkeling, zeggen te verlangen," in Nederl. 7 Junij.

De *Nieuwe Drentsche* hebbe men dus voortaan als een tweede *Nederlander* te beschouwen.

Bewijs van vooruitgang, zoo *in* als *buiten* de Kamer.

In afwachting, dat zij de „kern der natie" kome vergasten op de vruchten van hare aandachtige lectuur van Stahl c. s. maken wij op het volgende opmerkzaam.

„Wij vertrouwen" zegt zij, „daarom nog steeds, dat dit bestuur door bescherming en ontwikkeling van het volksleven, door bevordering van waren vooruitgang, 's lands heil zal beoogen en uitwerken."

Daarom. Om haar voorafgaand betoog, dat men nog *niets* van het ministerie weet. Deze mag dus ook onder de tamelijk „welgezinden" worden gerekend.

Reeds nu vol vertrouwen op de regering, mits zij later *door bescherming* te hulp kome en het *volksleven* ontwikkele.

---

(1) Verscheidenheden, Blz. 137.

Wij lezen onder het opschrift: *Iets over de voortbrengselen der Pers in onze dagen*, het navolgende lezenswaardige artikel in het *Nieuwsblad voor den Boekhandel.*

«Met het grootste genoegen las ik in het voorlaatste nummer van dit blad, de missive van de firma Broese en Cie. aan de Redactie, ten geleide van eenen brief aan de heeren Gebr. Campagne. Wij zijn in waarheid die firma daarvoor dank verschuldigd; want hoezeer menig weldenkend boekhandelaar in deze dagen met ergernis de pers heeft zien zwoegen onder een last van lorren en zoodanige geschriften, waaraan een niet oordeelkundig publiek zich vergasten kon, enkel tot voeding van haat of tot opwekking van vuige driften; toch is het gansch geen gemakkelijk ding, de partij die men voorstaat in verband tot zijne handelszaken, publiek te doen kennen, en de baan te breken, waarop menigeen huiverig is zich een eigen weg te kiezen.

«De plaat, waarvan de firma Broese en Cie., de exemplaren aan de uitgevers teruggzond, ontving ik niet; maar gaarne geloovende wat daarvan door haar gezegd wordt, meen ik bij de Confrèrie zooveel liefde voor het vak te mogen onderstellen, dat zoo men ook niet op dezelfde wijze daarmede handelde als de firma Broese en Cie., men althans het debiet dier plaat op geenerlei wijze heeft getracht te bevorderen. Deze zaak noopt mij echter een weinig verder te gaan en ook een blik te slaan op zoo vele andere uitgaven, die bij de heeren Campagne niet alleen en uitsluitend, maar toch bij hen vooral in het licht verschenen. Niet altijd zijn het platen, welke die heeren en andere uitgevers, die het zoo naauw niet nemen met den goeden roep des Boekhandels en de uitwerking hunner pers, ter wereld inzenden, en waarvan dus ieder Boekhandelaar met een enkelen oogopslag, het wenschelijke der debiets-bevordering beoordeelen kan; daarom ware het allezins te wenschen, dat ieder Confrater minstens vlugtig de in commissie ontvangen artikelen doorzag, ten einde eenigzins met den geest en de strekking daarvan bekend te worden. Met vingerwijzing op de schandelijke producten eener protestantsche pers: «*Hoe er in de Roomsche Kerken gepredikt wordt*» en «*Maria Monk, de Zwarte Non,*» meen ik regtens te kunnen vragen, of deze en dergelijke geschriften niet alles in zich vereenigen, wat haat en tweedragt doet ontstaan, door verkeerde voorstelling van zaken, die zoo zij al waarheid bevatten, uitzonderingen daarstellen, welke in geen geval als regel ter beoordeeling mogen gelden; alles als in een brandpunt doen zamenwerken, om de grootste onzedelijkheid te bevorderen, en hartstogten op te wekken, wier uitwerking de menschheid billijk doet gruwen, en die niet het minste nut kunnen stichten, hetzij bij Protestanten of Katholieken. Geschriften als deze, vergelijk ik bij de zoogenaamde galante litteratuur; maar zij zijn daarom te verderfelijker, omdat zij, onder een valsch kleed, een groot aantal lezers vinden; omdat zij in handen worden genomen en in handen gegeven door en aan dezulken, die overigens een afkeer hebben van wat strekken kan, om het zedelijk gevoel te ondermijnen en de krachten te verlammen, die ten goede worden aangewend. Even zoo is het met het heirleger van schot- en schimpschriften, die, in onze veel bewogen dagen, de pers van verschillende uitgevers oneer aandeden; die, uit de pen gevloeid van eenzijdige heethoofden, zoowel op godsdienstig als staatkundig terrein, de vaan des oproers verhieven en de meest onwaardige, of met het redelijk verstand onbestaanbare taal voortbragten; — en die geschriften werden aangekondigd als in den Boekhandel verkrijgbaar gesteld, terwijl sommige daarvan te gelijk langs de straten werden uitgeschreeuwd; voorwaar, eene uitnemende gelijkstelling tusschen den straatventer en den Boekhandelaar, die zich niet alleen voor eenige centen winst met het debiet dier prullen belast, maar die zijne vensters tevens met de uitlokselen tooit, welke het opgewonden publiek moeten aansporen tot onzinnige verdeeldheid. Daarom laat ons toch de moeite nemen, om acht te geven op alles, wat tot den verkoop wordt aangeboden; en strekke zich aller ijver, als bevorderaars van kennis, beschaving en verlichting, uit tot navolging van de firma Broese en Cie, waar wij reden hebben om te gelooven, dat onze roeping ter eenmale wordt miskend; dan zullen wij welligt, zoo er al uitgevers blijven, die zich niet schamen hunne pers dienstbaar te maken aan het rijk der duisternis, toch eenmaal die voldoening smaken, dat het publiek zelfs niet meer naar hunne producten bij den fatsoenlijken boekverkooper vraagt; maar zijn onzaligen honger gaat stillen in eene achterbuurt, de stapelplaats dier vuiligheden, of bij de venters op markten en pleinen, tot zoolang de policie het gedoogen wil.»

De *IJsselbode*, in zijn jongste Nommer, schrijft onder anderen het volgende over den uitslag der verkiezingen. Na vooraf het protestantsch petitionnement, waarmede de goê gemeente op de been gebragt werd, besproken te hebben, gaat bij aldus voort:

«Intusschen een eerste stap op den weg der misleiding was gedaan en had alom bij de kerkelijken naklank gevonden; overal werden de Protestanten opgeruid, bedrogen, belogen en tegen hunne katholieke mede-ingezetenen opgezet; hoe geduldig deze laatsten zich ook onder alle verguizingen gedroegen. Kerkeraads-commissien vaardigden, onder verbloemde namen, zoo als die van: Het Vaderland, met of zonder onderteekeningen, al naar mate zij zulks raadzaam keurden, proclamatiën uit ten behoeve der reactionnaire of der groeniaansche partij, en, met deze laatste, in een anders verafschuwd verbond. Sommige predikanten ontzagen zich niet, die verleidings-billetten openlijk van den predikstoel aan te bevelen, ze voor de deuren der door logen en bedrog ontheiligde tempels te doen aflezen en namens hen zelven aan de kiezers te doen rondbrengen. De herderlijke brief van de synodale commissie werd tot na afloop der verkiezingen terug gehouden of bij de voorlezing verminkt; terwijl een enkele nog verder ging, en zijne eenvoudige gemeente aan het verstand zocht te brengen, dat dit stuk alleen een bijzonder gevoelen van eenige andere Predikanten en van geene invloedhebbende beteekenis was. Ten overvloede leggen wij aan de redactie van den *IJsselbode* hierbij eene eigenhandig onderteekende aanbeveling eens Predikanten over, om de keuze van den verdienstelijken oud-minister Thorbecke te doen mislukken."

Vervolgens bespreekt de *IJsselbode* het zedelijk geweld op de kiezers geoefend:

«Is het geene drukking op de verkiezing, als men de kiezers dreigt met den ondergang der godsdienst hunner vaderen; als men bij de stembureau's doet verhalen, dat die andere Bisschoppen nog zoo slim niet zijn, maar wel die Aartsbisschop van Utrecht, die met 500 roomsche soldaten komt en die door de Protestanten betaald moeten worden; als men vreesachtige kiezers vóór, achter en in de raadhuizen dwingt, hunne briefjes te laten zien of die in de bodenkamers laat invullen; als men dit werk buiten af door de rentmeesters der land-autocraten doet verrigten? Ja, had de afgetreden minister van Binnenlandsche Zaken, de wat al te goed vertrouwende Thorbecke, alle de burgemeesters, waarover klagten bij Z. E. in zake der verkiezingen waren ontvangen, of wier onregelmatigheid Z. E. bekend waren, naar 's Hage opgeroepen of die, in plaats van schriftelijke bedreigingen, hun ontslag te huis gezonden; had Z. E. zelfs geene notoire personeele vijanden tot burgemeesters aangesteld: voorzeker, de verkiezingen waren, trots alle opstokerij der voorbedoelde geestelijken, in geenen zoo behoudenden, reactionnairen en dweepzuchtigen zin uitgevallen als thans, helaas! veler wegen het geval is.»

Buitenlandsche Berigten.

ENGELAND.

De heer Monsell schrijft aan de *Times*, dat de heeren Keogh, Sadleir en hij zelf hun ontslag als leden van het bestuur hebben ingetrokken, hetwelk zij ten gevolge van eenige onvoorzigtige woorden van lord John Russell, in de zitting van [illegible] Mei uitgesproken, hadden ingediend, op de ontvangst van een brief van lord Aberdeen, verklarende, dat de gevoelens van lord John Russell niet die van het Kabinet zijn, en dat die edele lord in geen opzigt de goede trouw en de loyauteit van zijne Catholieke medeleden had willen kwetsen.

— In de zitting van den 6den, heeft de heer Layard, in het Lagerhuis, aangekondigd, dat hij het Gouvernement op den 10den over de Oostersche questie zou interpelleren. Eenige ophelderingen zijn door lord John Russell gegeven over het niet aangenomen ontslag van de heeren Sadleir, Monsell en Keogh. Daarop is de wet op de *income tax* met 189 stemmen tegen 55 aangenomen.

— De stoomboot *Cambria* is te Liverpool aangekomen, met berigten uit New-York tot 24 Mei. De volgende benoemingen tot gezanten waren geschied: de heeren Seymour te St. Petersburg, Vroom te Berlijn, Medary te Chili, Tronsdale in Brazilië, Leahie op de Sandwich-eilanden en Belmont te 's Gravenhage.

DUITSCHLAND.

Men schrijft uit Berlijn, dat men daar dacht, dat welligt de Generaal von Groebin naar Constantinopel zou worden gezonden, om als bemiddelaar te dienen.

— In de zitting van den 3den Junij, heeft de Duitsche Bondsraad zich met de inspectie der militaire bondscontingenten bezig gehouden. De Deensche afgevaardigde bestreed het voorstel en er werd een uitstel van 14 dagen toegestaan, opdat de verschillende gezanten daaromtrent het oordeel van hunne Gouvernementen zouden kunnen inwinnen.

— De Keizer van Oostenrijk heeft bij decreet alles vernietigd, wat nog van den vroegeren toestand van de republiek Krakau over was gebleven. De stedelijke raad is ontbonden en vervangen door een magistraats-persoon, die door eene commissie uit de burgerij wordt bijgestaan. De oude administrative raad, die het grondgebied van Krakau bestuurde, wordt vervangen door eene soort van kreits-directie.

ZWITSERLAND.

De Groote Raad van Walliserland heeft met eene overgroote meerderheid, het gedrag van den Bondsraad tegenover de eischen van vreemde Gouvernementen goedgekeurd. De Vereeniging van Zwitsersche officieren, die dit jaar ten getale van 400 te St. Gallen vergaderd waren, waaronder verscheidene hoofdofficieren, heeft een adres aan de Bondsvergadering gezonden, waarbij zij verklaren, alles te willen opofferen, om de eer, de vrijheid en de onafhankelijkheid van Zwitserland te handhaven. Men zegt, dat Frankrijk niet zal dulden, dat het Helvetische grondgebied door den vijand overschreden worde; maar dat het er echter, op aandringt, dat Zwitserland aan de eischen van Oostenrijk toegeve. Bovendien gelooft men, dat alles geschikt zal worden. Tessino zou, zegt men, eene wet op de vreemdelingen aannemen, waardoor alle vreemdelingen dat kanton zullen moeten verlaten. De Bond zal zich borg stellen voor de rigtige uitvoering van die wet, terwijl deze tevens Tessino geldelijk zou te hulp komen.

— De Bondsraad heeft op den 8sten Julij de vonnissen, door den krijgsraad te Fryburg uitgesproken, wegens den opstand tegen het Gouvernement van dat kanton, nietig verklaard. Men weet, dat de wettigheid van dien krijgsraad betwist werd. De beslissing van den Bondsraad zal dus de gemoederen beter stemmen.

ITALIE.

De *Lloyd* zegt, dat de Sardinische gezant, graaf de Revel, weldra naar Weenen terug zou keeren.

— De Kamer van Afgevaardigden van Piemont heeft den 2den Junij de beraadslaging over de wet tot herziening van de tarieven van in- en uitgaande regten, aangevangen. Een lid, de heer Valerio, heeft den minister uitgenoodigd, de beginselen van handelsvrijheid toe te passen, die hij in zijne geschriften verdedigd heeft. De heer de Cavour antwoordde, dat, ofschoon hij als afgevaardigde en als staathuishoudkundige, geheel in de inzigten van den heer Valerio gedeeld had, hij als minister, trapsgewijze en met voorzigtigheid tot het brengen van wijzigingen in de administratie en de financiën des lands behoorde over te gaan. De Kamer heeft verschillende artikelen van het tarief aangenomen, waarin onderscheidene goede wijzigingen voorkomen.

TURKIJE.

De laatste berigten uit Constantinopel loopen tot den 26sten. Er is sedert wij onze laatste berigten ontvangen hebben, niets bijzonders voorgevallen. Ofschoon men nog steeds hoop op eeene minnelijke schikking koesterde, was men toch niet zonder ongerustheid over de tegenwoordigheid van twee stoomschepen, die steeds gereed liggen om de handels-kanselarij en de geborene Russische onderdanen in te schepen. De kanselier van de legatie, de Heer Pisani, is te Constantinopel gebleven, alleen om de handelszaken te blijven bevorderen, en daarom noemt de kanselarij zich tot nader order: *handels-kanselarij van Rusland.* In eene vergadering van de gezanten der vreemde mogendheden, heeft Lord Radcliffe voorgesteld, om op de notificatie van de Porte betrekkelijk de verwerping van het *ultimatum*, bij eene collectieve nota te antwoorden: maar men heeft zich bepaald bij het inzenden van eene gelijkluidende nota, die door iederen vertegenwoordiger zou worden ingezonden en waarvan de redactie aan den heer de la Court, den franschen gezant, was opgedragen. Het *Journal des Débats* beweert, dat de Sultan, door den engelschen gezant daartoe aangezet, in plaats van Rusland alleen het beschermheerschap op te dragen van de Grieksche christenen in het Oosten, al zijne christelijke onderdanen, met de Turken zou willen gelijk stellen en het gezamentlijk protectoraat opgedragen aan de mogendheden, die de onzijdigheid van Turkije hebben gewaarborgd. De *Times* zegt, dat de verwerping van het *ultimatum* te St. Petersburg groote verbittering heeft veroorzaakt, en dat de Czar zich voorgenomen had geenszins op een enkel punt te wijken. De vloot van Achmed Pacha is op den 21en in de haven teruggekeerd; de egyptische vloot wordt dagelijks verwacht met 25.000 of 30.000 man troepen aan boord. Men sprak te Constantinopel van de zending van Halil Pacha, zwager van den Sultan, tot buitengewoon gezant naar St. Petersburg. Hoewel men nog steeds op eene minnelijke schikking hoopt, worden de oorlogstoebereidselen ijverig voortgezet: 4000 tonnen kruid en andere oorlogsbehoeften waren uit de arsenalen genomen en ter beschikking van het leger en van de vloot gesteld.

Binnenlandsche Berigten.

's Gravenhage, 8 Junij.

Z. M. de Koning zal, den 14den dezer, des voormiddags ten 10 ure, de verkozen Leden der nieuwe Tweede Kamer van de Staten-Generaal ontvangen, om hen de bij de grondwet voorgeschreven eeden af te nemen.

H. M. de Koningin-weduwe vertrekt Zaturdag e. k. van Weimar *regtstreeks naar Petersburg.*

Wij herinneren aan hetgeen wij vroeger omtrent deze reis hebben gezegd.

Uitslag der verkiezingen van een lid der Tweede Kamer te Amersfoort.

Ingeleverd 2052 stembriefjes. Geldige stemmen 2037. Gekozen Jhr. Mr. W. L. F. C. Ridder VAN RAPPARD met 1121 stemmen. De heer Mr. A. W. Engelen had verkregen 791, Mr. S. van Walchren 81, G. graaf Schimmelpenninck 20, en z.

De geruchten van eene benoeming van prins Hendrik tot gouverneur-generaal van Nederl. Indië, vinden in de gewoonlijk goed onderrigte kringen volstrekt geen geloof.

Naar men verneemt blijft het bepaald, dat het kamp den 15 Augustus te Zeijst door de troepen betrokken zal worden. Het zal door Z. M. worden bezocht.

In 1840 schreef de heer van Hall, onder de letters F. v. H. *hoofdartikels* in het *Handelsblad.* Volgens zijne eigene verklaring (Z. *Proeve van een onderzoek omtrent de schuld van het Koningrijk der Nederlanden*,) »meende hij het zijn pligt te zijn,« om zijne denkbeelden »door middel van een geacht en veel gelezen blad« bekend te maken. Hij verheugde zich, dat zijne denkbeelden ingang hadden gevonden.

De heer van Hall erkende dus, in 1840, eene »*publieke opinie*« in de *dagbladen*.

Vier jaren later kwam de heer van Hall, die hoofdartikeltjes vergetende, in 's lands raadzaal het beginsel verkondigen: »dat hij geene andere publieke opinie »erkende, dan de *Staten-Generaal*.«

Ook goed!

In 1853 verklaart de heer van Hall, dat hij de publieke opinie *niet* erkent in de Staten-Generaal, maar in het *volk*, in die »*kern der Natie*,« die door kruisjes of door een geldelijk douceur de adressen tegen de bisschoppen heeft helpen volteekenen.

In 1840 waren de *dagbladen* de publieke opinie bij den heer van Hall. Toen moesten die dagbladen hem nog op den ministeriëlen zetel verheffen.

In 1844 waren de *Staten-Generaal* de publieke opinie bij den heer van Hall; omdat hij wist, in die Staten-Generaal eene gedienstige meerderheid te zullen vinden.

In 1853 zit, voor den heer van Hall, de publieke opinie bij de kruisjes teekenende »*kern der Natie*;« omdat de Staten-Generaal niet, gelijk in 1844, op alles Ja en Amen zoudenzeggen.

Waar zal, als ook *dit* ministerieel bedrijf zal zijn afgespeeld, eindelijk de *publieke opinie* voor den heer van Hall zich gaan verschuilen?

Van het heilige regt van petitie, waarvan wij natuurlijk groote voorstanders zijn, als het niet misbruikt wordt, vooral door geestelijken, is in de laatste dagen juist door predikanten een ergerlijk misbruik gemaakt. De anti-revolutionnaire partij, die zooveel op heeft met de »*sociale positie*« van hen, die schrijven, is achterwege gebleven met de namen op te geven van hen, die de beruchte *no-popery*-adressen hebben geteekend.

De heer Mr. J. van Lennep, thans lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, en zoo wij meenen niet geheel werkeloos gebleven bij dat *no-popery*-petitionnement, schreef, in 1848, aan Mr. Dirk Donker Curtius het volgende:

»En dan de petitiën! Gij weet zelf, *hoe* die ver-»kregen worden. — Het kost weinig moeite aan een »fabrikant, aan een koopman, aan een grondeigenaar, »*aan een geestelijke*, *aan een predikant*, vellen vol »naamteekeningen te bekomen. Hoevelen in Belgiën, »die geen woord Fransch verstonden, hebben in 1829 »voor het gebruik der Fransche taal gepetitionneerd! »Hoevele namen vindt men op petitiën, welke namen »*nooit* bestonden! En zelfs, al zijn de namen echt, »men moet ze niet *tellen*, maar *wegen*.

»»Hoe kunt gij nog blijven ontkennen.«« zeide »»eens een Rechter tegen een dief: »»daar *twintig* »»getuigen verklaren, dat zij u den diefstal hebben »»zien plegen.««

»»Mijnheer!«« antwoordde de dief: »»Ik kan er »»wel *duizend* brengen, die 't *niet* gezien hebben.««

»De vraag is alleen, of de petitionnarissen, waar gij »u op beroept, tot dezulke behooren, die *zien* kunnen.«

Mogen we thans niet, met eenig regt, vragen aan den heer Mr. J. van Lennep:

Hebt gij, in 1853, de onderteekeningen van de beruchte anti-roomsche-adressen *geteld* of *gewogen*?

Hebt gij, het antwoord van den dief gedachtig, wel nagedacht, dat 51,000 protestanten teekenden, maar een millioen zeven maal honderd vijftig duizend protestanten *niet* geteekend hebben?

Rekent gij, onder dezulken, die *zien* kunnen, de duizenden, die niet kunnende schrijven, met *kruisjes* teekenden; voorts de vrouwen, de kinderen, de bedeelden, de oude-mannetjeshuisbewoners, de met een »*kwartje*« het stuk betaalden?

Mijnheer van Lennep, wij zijn naar uw antwoord nieuwsgierig.

Wij lezen in de *Overijssel* van gisteren:

«De heer van Hall staat op den besten voet met het Pausselijk hof; niemand behoeft dit meer te betwijfelen, zoo als uit de bovenstaande handelingen blijkt; men heeft er geen andere bewijzen voor noodig, en wij verheugen ons er in. Dit zal misschien de vervolgzucht van verschillenden aard tegen R. Catholijken, waarvan men bij bekrompene protestanten in en buiten openbare betrekkingen hier en daar, — het spijt ons dat wij het zeggen moeten, — bedenkelijke sporen ziet, wel temperen.

«Uit een bron, waarop wij volkomen staat kunnen maken, weten wij, dat de erkenning van de aartspriesters als *buitengewone kamerheeren surnumerair* een gunstigen indruk op den Paus gemaakt heeft, en deze geestelijke vorst hierin een aangenaam bewijs van toenadering van de zijde van het Nederlandsche hof heeft meenen te ontwaren.

«De bisschoppen zijn feitelijk door de regering reeds erkend. Het bestuur der R. Catholijke kerk in Nederland is aan den Aartsbisschop daadwerkelijk overgegaan; en onze regering handelt met dien kerkvoogd op denzelfden voet, als vroeger met den Internuntius. Laat nu de Amsterdammer courant zulks ontkennen! Laat zij ons tevens eens zeggen, welke titel in de officiële stukken aan den Heer Swijssen gegeven wordt?

«Dit is dan, Protestanten in Nederland! de voldoening, die men aan uw protestantsch gevoel voor de Pauselijke allocutie beloofd heeft.

«Wij voor ons hebben nooit de mogelijkheid dier voldoening ingezien, evenmin als de regering dit in ernst heeft kunnen doen, tenzij de regering in het geheim nog andere nieuwe concessien aan Rome wil doen.

«Men begrijpe ons wel; wij verlangen in geenen deele, dat de R. Catholijke Hierarchie in Nederland door de regering bemoeijelijkt worde. Wij wenschen regt voor allen; maar wij zullen nooit ophouden om luid te verkondigen, dat zekere partij in Nederland den godsdiensthaat met een dæmonisch welbehagen aangeblazen heeft, om op de verkiezingen te werken; om vaderlandslievende deugd en uitnemend talent in mannen, als Metman, Bachiene, Poortman, van Zuylen, enz. uit de kamer te weren, en hen te doen vervangen door mannen, die met tractaatjes aan den openbaren weg gaan zitten, om de Kevelaarsgangers te bekeeren, en koekjes aan kinderen van arme joden uitdeelen, om hen buiten weten der ouders, tot het christendom over te halen, — en tot welk christendom?»

Die, bij de jongste verkiezingen, voor een kandidaat der constitutioneele partij gestemd heeft, zal «dus tegen den Koning» gestemd hebben. Dus insinueert het orgaan der geheime genootschappen in zijn laatste Nommer. Nu de verkiezingen onderscheidene van hunne aanvoerders in de Tweede Kamer gebragt hebben, mogen zulke insinuatien niet onopgemerkt blijven. Schande intusschen over dezulken, die voortgaan zich te beijveren, om het verlies der eendragt onherstelbaar te maken en om burgers tegen burgers al feller en feller op te zetten.

Aldus leest men in het aangeduide schandblad, dat nu zeer royalistisch zich betoont, maar nog onlangs het Huis van Oranje met het lot der Bourbons en der Stuarts straffeloos mogt dreigen:

«Te *Breda* vestigde zich dezer dagen eene maatschappij ter bevordering van den landbouw. Z. M. de Koning neemt gelijk bekend is, de zaak van den landbouw zeer ter harte en stelt, daartoe verzocht, zich volgaarne als beschermheer aan het hoofd van dergelijke maatschappijen. Die te *Breda* gevestigd, wilde ook gaarne den Koning aan hun hoofd hebben; doch het heeft Z. M. goed gedacht om voor die eer te bedanken. In een district, waar men openlijk partij trok *voor* Thorbecke en dus *tegen* den Koning, behoorde men trouwens dat beschermheerschap niet aan Z. M., maar aan Thorbecke te hebben opgedragen.»

Te Wijk bij Duurstede werd de kandidatuur voor de Tweede Kamer bij navolgend gedrukt billet van den heer..... Crommelin aanbevolen. Men schijnt, helaas! al meer en meer over alle gevoel van schaamte heen te gaan. Het aanbevelingsbillet luidt als volgt:

»Tot kandidaat voor het lidmaatschap der Tweede Kamer der Staten-Generaal, in het hoofdkiesdrict Amersfoort, wordt aanbevolen de heer L. A. H. Crommelin, te Wijk bij Duurstede. Vermits dezen, aangaande de staatsschuld en bezuiniging, en de handhaving van het protestantsch beginsel, gevoelens is toegedaan, welke in de tegenwoordige tijdsomstandigheden, in practijk verdienen te worden gebragt.»

Men leest in de *Grondwet*, onder de rubriek: *Logens van den dag:*

«Een ezel stoot zich niet tweemaal aan één steen.»

De *Grondwet* heeft gelijk. Het oude spreekwoord is een logen van den dag geworden; want ook de ezels zijn door de opgewekte *veerkracht* der natie vooruitgegaan; hun oude natuur is bezweken en ze stooten zich thans zonder ophouden aan één en denzelfden steen. 't Is ieder dag te zien.

Het half officieele orgaan, de oude *Amsterdamsche Courant*, ontkent op nieuw hare half officieelheid. Ontkennen is het eerste wat een aangeklaagde te doen heeft. Wij mogen het lijden dat de oude *Amsterdammer* de waarheid spreekt; want het tegenwoordige ministerie zou er bij winnen in de schatting van alle verstandige en goedgezinde *Nederlanders*, zoo zij de zekerheid maar hebben, dat het onstaatkundig en ongrondwettig geprammel van den *Amsterdammer*, direkt noch indirekt, half noch heel, des ministeries zin openbaart.

Wij beginnen intusschen weer goede gedachten van den *Amsterdammer* te koesteren, daar wij aanvankelijk reeds bespeurden, dat de politieke tinnegieterij meer en meer achterwege blijft, en hij met zijn stadgenoot, de *Reizende Nieuwsbode*, hetzelfde veld betreedt, van belangrijke stadgebeurtenissen. In het Nommer van Maandag lezen we:

«Op de Brouwersgracht is gisteren avond een beschonken man in het water gevallen; doch gelukkig gered.»

Dat is nu eens weder in den goeden ouden trant en stijl van onzen ouden *Amsterdammer.* Wij wenschen hem van harte geluk. (*De Tijd.*)

In de zitting van den gemeenteraad alhier, van gisteren, is besloten, dat van wege de gemeente, bij gelegenheid van den alhier te houden wedstrijd der Neder. liedertafels, welke bij de plaats te hebben feesten in de residentie zal worden geopend, als derde prijs eene medaille, met de daartoe behoorende versierselen, zal worden uitgeloofd, waarvan de prijs *f* 100 niet zal mogen te boven gaan.

Ingezonden Stukken.

Per Telegraaf.

De *Amsterdamsche Courant* van 7 Junij deelt, als hoofdinhoud van zijn No. van dien dag, het navolgende belangrijk berigt mede, dat waarschijnlijk op de Londensche Beurs indruk zal maken, en de Turksche questie van gedaante kan doen veranderen:

»Wij mogen aan onzen geachten correspondent te Delft de billijke voldoening niet onthouden van een openlijk berigt, dat hij ons, niet alleen met [illegible] ten *spoed*, maar tevens *uitvoerig* en [illegible] aangaande *de paardenmarkt* en [illegible] 1 dezer gehouden, heeft *geïnformeerd*, doch dat zijn schrijven tot ons [illegible] aan ons bureau in het ongereede is gemaakt.«!!!

In de *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* van Zondag 5 Junij, komt eene annonce voor, van een zich noemenden kiezer, waarin de 's Gravenhaagsche kiezers der minderheid eene ernstige waarschuwing ontvangen, om voortaan niet meer naar eigen overtuiging, maar slechts naar den wil der meerderheid te stemmen; en ten einde het die minderheid nu eens regt gemakkelijk te maken, wordt haar gelijktijdig voor de aanstaande verkiezing, de heer M. A. F. H. Hoffman aangewezen.

Het geheele stuk heeft verbazend veel overeenkomst met een dwangbevel der belasting; immers de kiezers der minderheid, worden daarin bedreigd, met niets meer of minder, dan met algeheele ontruiming van 's Gravenhage; van alles wat voordeel aan de residentie moet verschaffen.

Schrijver dezes, een kiezer der minderheid, neemt met bevenden eerbied de vrijheid, aan den kiezer deurwaarder der meerderheid, de navolgende bemerkingen in overweging te geven.

De kiezers der minderheid zijn geene lage vleijers, die zich bij het doen hunner keuze aan een of ander bepaald persoon zoover aangenaam trachten te maken, zonder naar zijne staatkundige gevoelens te vragen.

De kiezers der minderheid vinden het verachtelijk, om de Majesteit des Konings te bezigen, als een dwangmiddel tot bereiking van een onedel doel; zij hebben te veel eerbied voor den persoon des Konings, om er immer aan te denken iets te doen, dat slechts in het minst aan H. D. hinderlijk zoude kunnen zijn.

De kiezers der minderheid dachten niet, dat het in den tegenwoordigen tijd zoo ver gekomen was, dat, wanneer zij hunne stemmen uitbragten op een man, die nog kort geleden door 's Konings vertrouwen een der hoogste staatsambten vervulde, en bovendien den naam van een der achtingswaardigste familiën van het land draagt: een naam zoo achtingswaardig, dat zelfs zijne vijanden niet het minst daarop weten aan te merken, dit een reden tot ongenoegen aan den Koning zoude geven. Zij dachten niet dat de tegenwoordige regering zoo weinig zelfvertrouwen bezat, dat zij zich door de verkiezing van een man, wiens gematigde en hoogst regtvaardige denkwijze algemeen bekend zijn, zouden bemoeijelijkt achten.

De kiezers der minderheid jammeren over die der meerderheid, dat wanneer de Koning zijne residentie zoude gelieven te verplaatsen, het nadeel daarvan veel meer op de kiezers der meerderheid dan op die der minderheid zoude drukken; dewijl zij, als eenvoudige burgers, veel meer den een door den anderen leven, dan zij, die door allerlei geheime aanbevelingen worden voortgeholpen, en daardoor meer van de hoflucht leven moeten.

De kiezers der minderheid vermeenen niettemin even getrouwe onderdanen, als die der meerderheid te zijn; zij behoeven zich de door hen gedane keuze tot heden niet te schamen; zij hebben zich nimmer door nevenbedoelingen laten leiden, maar steeds naar mannen omgezien, waarvan eene eerlijke en loijale uitlegging der Grondwet te verwachten was. Zij hebben steeds de keuze van zoodanigen bestreden, die bekend stonden als leden der geheime genootschappen, waarvan niets anders te verwachten was, dan bevordering van secten-haat en partijgeest.

Wanneer de kiezers der meerderheid eveneens gehandeld hadden, zouden zij nu niet noodig hebben de Koninklijke Majesteit te verlagen, en aan hunne plannen dienstbaar te maken; — zij, die tot zulke middelen hunne toevlugt meenen te moeten nemen, moeten wel zelf overtuigd zijn, dat zij eene slechte zaak verdedigen; en wanneer zij denken, de minderheid door dergelijke dreigementen bevreesd te maken, dan zullen zij zich hierin vergissen, daar geen laag eigenbelang, maar alleen het welbegrepen algemeen belang, steeds hunne keuzen leiden zal.

De kiezers der minderheid bestrijden geen ministerie om personele reden. Elk ministerie, dat het land met eerlijkheid en onpartijdigheid regeert, zonder de regten van den eenen ten behoeve van den anderen te verkorten, kan op hunne ondersteuning rekenen, zoolang het daaraan getrouw blijft. Zoodanig ministerie behoeft dan ook zijne toevlugt niet te nemen tot dreigementen, als waarvan de kiezers der meerderheid zich gelieven te bedienen.

6 Junij 1853. LIBERTAS.

Mijnheer de Redacteur!

Wat hooge mate van achting en liefde de hoofd-redacteur van de *Amsterdamsche Couraht*, de heer A. J. de Bull, zijnen landgenooten toedraagt, die hij door van Hall c. s. geroepen is te leeraren en te prediken, bewijze dit uittreksel uit «*de Kluizenaar*» Nederlandsche Volksalmanak 1851, ook te vinden in de «*Tijdspiegel*» van Februarij, pag. 101.

«*'t Nederlandsche volk hoort al meê onder de ongeluk-*
«*kigste die er te vinden zijn; een individu met zooveel*
«*dwaze inbeelding werd naar een gekkenhuis getranspor-*
«*teerd. 't Eene geslacht praat het andere voor, van ik*
«*weet al niet welke fraaije eigenschappen, die het*
«*volk bezit, waartoe het de eer heeft te behooren.*
«*Eigen lof stinkt, zegt men, en te regt... maar de*
«*Nederlanders passen dat op alles toe, behalve op zich*
«*zelf. Handhaven zij zich in den vreemde? Och neen,*
«*zij moeten zich zelf wel prijzen, willen zij geprezen*
zijn! . . . .

«*De bezadigde, diepdenkende Nederlanders, zijn niet*
«*enthuziatiesch genoeg om iets te doen — zonder uit-*
«*rekening.*»

Slaat deze laatste zinsnede op de Natie in 't algemeen of wel, meer bijzonder op de zoogenaamde «*Kern der Natie?*»

De heer de Bull is 't best in staat, dit te beantwoorden.

Met hoogachting
UEd. Dienaar
X.

Varia.

Over een paar anti-revolutionnaire galmen.

(*Vervolg.*)

Na de groote ongerijmdheid aangetoond te hebben, van het verwijt, dat de belijders van een geloof of eene gezindte niet vaderlandslievend zijn, terwijl men niets gedaan heeft om hen liefde voor het vaderland in te boezemen; terwijl men hen, regtens of feitelijk, van alles uitsluit, waarop zij als staatsburgers aanspraak hebben; na de groote onbillijkheid aangetoond te hebben van uit deze, hetzij dan bestaande of beweerde, niet vaderlandsgezindheid, van welke de oorzaak en schuld ligt bij hen, die ze van deelneming aan de gemeene zaak afhielden, een motief te putten, om hen voortdurend in eenen staat van onmondigheid en onbevoegdheid te houden: gaat de schrijver een ander motief na, dat door onze Nederlandsche anti-revolutionnairen van 1853 niet minder gebruikt wordt, dan het gebruikt is door de Engelsche behouders van 1831. Namelijk, dat *de aard* van zeker geloof, *de strekking* van zekere leer, noodwendig moeten leiden tot zulke heillooze politieke en staatsregterlijke gevolgen, dat *op grond daarvan*, de wetgever bevoegd, ja, verpligt is, aan de belijders van *zulk* een geloof en van *zulk* eene leer, politiek gezag en staatsregterlijken invloed te onthouden en te ontzeggen. Dit bij uitstek anti-revolutionnair betoog, een argument dat door het hoofd der partij, den Grooten Profeet in eigen persoon, opzettelijk, bij gelegenheid der bisschoppelijke inrigting, beredevoerd en nieuw opgemaakt, versch en frisch, aan het Nederlandsch publiek, omstreeks vier weken geleden, opgedischt werd, was reeds in 1831 aldus door Macaulay wederlegd:

„Zulk een argument behoort tot die soort van sophismen, door welke de hatelijkste vervolgingen gemakkelijk kunnen verantwoord worden. Menschen te betichten van noodwendige, practische toepassingen van geloof of leer, welke zij zelve niet aannemen, is in zake van controversie onredekunstig en in zake van regering barbaarsch. De leer der voorbeschikking heeft, in veler oogen, eene strekking, die hare belijders tot de hoogste mate van onzedelijkheid zou moeten voeren. En zekerlijk zou het schijnen, dat iemand, die aanneemt dat zijn lot van en in eeuwigheid reeds onherroepelijk bepaald is, zich teugelloos aan al zijne driften en hartstogten zou moeten overgeven en al zijne godsdienstpligten verwaarloozen. Is hij aan het verderf gewijd, al zijn pogen en streven is vruchteloos. Is hij tot geluk voorbeschikt, al zijn pogen en streven is onnoodig. Doch zou het redelijk en verstandig zijn, ieder die de hoogere leerstellingen van het Calvinisme belijdt, daarvoor te straffen, als ware hij schuldig aan al die misdrijven, welke door sommige sectarissen gepleegd zijn? Zekerlijk niet. Het is een algemeen bekend en [illegible] Calvinisten als zedelijke Arminianen, en evenveel zedelooze Arminianen als zedelooze Calvinisten zijn.

„Uit iemands leerstellingen een gevolg te trekken over zijnen handel en wandel, zijne gevoelens en daden: is eene volstrekte onmogelijkheid, en in wezenlijkheid is ook niemand zoo dwaas dit te doen, behalve wanneer hij een voorwendsel noodig heeft, om zijne naasten te vervolgen. Den Christen is, onder de sterkste verbanden, geboden, eerlijk en regtvaardig te zijn in al zijne handelingen. Evenwel, aan hoe velen van de millioenen zijner mede-Christenen, zal een verstandig man duizend gulden leenen zonder zekerheid? Een man die, slechts voor éénen dag, handelde, van de veronderstelling uitgaande: dat alle menschen worden bestuurd door *den aard* van het geloof of *het wezen* der leer, welke zij belijden, zou, vóór den avond geruïneerd zijn; en niemand handelt dan ook naar die onderstelling in een der gewone onderwerpen van het dagelijksche leven, hetzij bij borgen of leenen, bij koopen of verkoopen. Maar wanneer de vraag is, onze medemenschen te overheerschen, dan redeneert men andersom. Dan stellen wij die motiven, welke wij weten, dat zoo zwak werden tot het goede, als almagtig voor tot het kwade. Dan leggen wij onzen slagtoffers alle misdrijven en buitensporigheden te laste, tot welke hunne leerstellingen, zelfs in de verste verte schijnen te leiden. En wij vergeten, dat dezelfde slapheid, dezelfde flaauwhartigheid, dezelfde geneigdheid, om wat men heeft te stellen boven hetgeen men misschien krijgen kon, die den mensch doet blijven beneden de eischen eener zuivere godsdienst, hem laat boven die eener gebrekkige.

„Het was op deze wijze, dat onze voorouders redeneerden en dat nog velen in onze dagen redeneren over de Katholijken. Een pausgezinde, zegt men, gelooft zich in de eerste plaats verpligt, den Paus te gehoorzamen. De Paus heeft een bul uitgevaardigd tot afzetting van koningin Elisabeth. Daarom moeten alle pausgezinden de protestantsche dynastie beschouwen als overweldiging. Daarom zijn alle pausgezinden majesteitschenners en hoogverraders. Daarom behoorden alle pausgezinden gehangen, geradbraakt en gevierendeeld te worden. Aan deze logica zijn wij eenige der hatelijkste wetten verschuldigd, die uit onze geschiedbladen bezoedeld hebben. Zekerlijk, het antwoord ligt voor de hand. De Kerk van Rome mag deze menschen bevolen hebben de Koningin te houden voor eene overweldigster. Maar zij heeft hen vele andere dingen bevolen te doen, welke zij nooit doen. Zij beveelt aan hare priesters een kuisch, matig, ingetogen leven. En wie staan meer dan zij dagelijks bloot aan verwijten van het tegendeel? Zij beveelt hare volgelingen dikwijls te vasten, veel te geven aan de armen, geene interesten te nemen, zich niet in tweegevechten te begeven, geene schouwtooneelen te bezoeken. Gehoorzamen zij aan al deze bevelen? En wanneer het een feit is, dat zeer weinigen van hen stiptelijk hare voorschriften opvolgen, wanneer die voorschriften in strijd zijn met hunne hartstogten en belangen: zal dan niet, eergevoel, menschelijkheid, zucht naar gemak, zal niet de vrees voor de straf door den wereldschen regter uitgesproken, voldoende zijn hen terug te houden van uitvoering te geven aan deze onregtmatige bevelen, welke de Kerk van Rome heeft uitgevaardigd tegen Englands vorsten? Wanneer wij weten, dat zoo velen van hen niet genoeg aan hun geloof hechten, om des vrijdags geen vleesch te eten, hoe kunnen wij denken, dat zij zich in het gevaar zouden willen brengen daarvoor het schavot te beklimmen?„

(*Arnhemsche Courant.*)

Laatste Berigt.

Bij Koninklijk besluit van den 28sten Mei 1853, n°. 88, is aan Mr. J. R. Thorbecke, afgetreden Minister van Binnenlandsche Zaken, verleend een pensioen ten laste van den Staat, ten bedrage van *f* 4000 's jaars, op grond van artt. 11 en 43 der wet van den 9/3 Mei 1846/1851 (*Staatsblad* n°. 24/49).

Advertentiën.

Prijscourant der Effecten.

AMSTERDAM. WOENSDAG 8 JUNIJ.

Nederland, Werk. Schuld.	à 2½ Pct.	63 3/8	11/16	3/8
Dito dito.	„ 3 „	76 1/8	1/4	1/8
Dito dito.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	95
Amortisatie.	„ 3½ „			
Aand. Handel-Maats	„ 4½ „			
O. I. Leening 1844	„ 4 „			
Aand. Arnh. Spoorweg	„ 4½ „			
Dito Holl. dito.	„			
Belgie, Certificaten	„ 2½ „			
Dito bij Rothschild	„ 2½ „	52 5/8		
Frankrijk, Certificaten	„ 3 „			
Rusland, bij Hope en Comp.	„ 5 „	108 3/4	3/4	
Dito A°. 1828—1829	„ 5 „			
Inschr. op 't Grootboek	„ 6 „			
Dito Certificaten	„ 6 „			
Cert. dito Hamburg Amir.	„ 5 „			
Negot. 1831 en 1833.	„ 5 „	98		
Dito 1840	„ 4 „			
Dito Stieglitz	„ 4 „			
Dito Nieuwe	„ 4 „			
Nieuwe Eng.	„ 4½ „			
Spanje, Nieuwe 3 pCt. thans	„ 1 „	23 7/16	7/8	
Nieuwe.	„ 3 „			
Binnenlandsche	„ 3 „	43 1/4		
Cert. Coup. Sp. Com.		5 15/16	6 1/8	5 15/16
Amort. Schuld				
Portugal, te Londen	„ 5 „	38 7/8	39	
Dito dito	„ 4 „	37 3/16	1/4	
Weener, Bank.	„ 5 „			
Dito	„ 4 „			
Metalliek 1816—1852	„ 5 „	82 9/16	5/8	
Dito 1847	„ 2½ „	42 1/2	7/16	
Dito 1851 en 1852	„ 2½ „	42 1/4	1/2	
Dito 1849	„ 5 „ 9	4	1/8	
Dito Lett. B.	„ 5 „ 9			
Aand. *f* 500 bij Rothschild.				
Dito *f* 250 dito 1839	*f*			
Napels, Certific. bij L. & B.	„ 5 pCt.			
Polen, Obligaten	„ 4 „			
Aandeelen 1835	*f*			
Sardinie, te Londen	„ 5 pCt.			
Denemarken, Dito	„ 5 „			
Grieken, te Londen	„ 5 „	6 7/16	9/16	
Philad., bij Hope en Comp.	„ 5 „			
Te Londen	„ 6 „			
Bank				
Louisiana, te Londen.	„ 5 „			
Brazilie, te Londen 1824	„ 5 „			
Dito 1843	„ 5 „			
Grenada, Dito à 100 p. st.	„ 2½ „			
Dito Uitg.		10 3/4	5/8	
Ecuador.		4 1/4		
Mexico, te Londen Nieuwe	„ 3 „	26 3/8	1/2	
Venetie, te Londen	„ 3½ „	40 3/4	41	
Dito Uitg.	„ 1 „	16 7/8	17 1/8	

Koers van het geld: Beleening 2½, Prolongatie 2½, Disconto 2 pCt.

Holl. fondsen sluiten onveranderd; in vreemde effecten was de markt over het geheel flaauwer, behalve in Port., Grieken, Grenada's en Venezuela, welke beter te plaatsen waren.

Bij JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.